

*Vahehongofulú
mo e Foaki 'Aukaí*

*“Mou ‘omi ‘a e ngaahi
vahehongofulu ‘o e me‘a ki
he tuku‘anga koloá, . . . pea
mou ‘ahi‘ahi‘i ai au, ‘oku pehē ‘e
[he ‘Eiki] ‘o e ngaahi kau tau,
pe te u fakaava ‘a e ngaahi matapā
‘o e langí pe ‘ikai peá u lilingi
hifo kiate kimoutolu ha tāpuaki ‘e
‘ikai ha potu ‘e fa‘a hao ia ki ai”*

Malakai 3:10

‘O ku ‘ofeina koe ‘e ho‘o Tamai Hēvaní pea ‘okú
Ne finangalo ke tāpuaki‘i koe ‘i he ngaahi tapa
kotoa pē ‘o ho‘o mo‘uí. ‘E tokoni e ngaahi fekau ‘okú
Ne ‘omi ‘o fakafou mai He‘ene kau palōfitá, ke ke mo‘uí
fiefia ai. ‘Oku hanga ‘e he fekau ko ia ke totongi vahe-
hongofulú, ‘a ia na‘e toe fakafoki
mai ‘i he Palōfita ko Siosefa
Sāmitá, ‘o ‘oatu kiate koe ha fai-
ngamālie ke ke kau ai ki hono
langa ‘o e pule‘anga ‘o e ‘Otuá he
māmaní. ‘Oku fie ma‘u e tala-
ngofua ki he fekaú ni ‘i he papi-
taiso ki he Siasi ‘o Sīsū Kalaisi ‘o
e Kau Mā‘oni‘oni ‘i he Ngaahi
‘Aho Kimui Ní.

*‘Oku ‘i ai ha ngaahi
tāpuaki ma‘ongo‘onga
kuo tala‘ofa mai ma‘a-
nautolu ‘oku talangofua
ki he fekau ke totongi
vaehongofulú.*

Ko e Hā ‘a e Vaehongofulu?

Ko e vaehongofulú ko hano foaki ia ‘o e vahe hongo-
fulu ‘e taha ‘o ‘ete pa‘anga hū maí ki he Siasi ‘o e ‘Otuá.
Kuo ‘iloa mai e fekaú ni talu mei he kuonga ‘o e Fuakava
Motu‘á. Na‘e ako‘i mai ‘e he palōfita ko Malakaí ‘a e
mahu‘inga ‘o e vaehongofulú pea mo e ngaahi tāpuaki
‘oku ma‘u mei he talangofua ki he fonó ni:

“Mou ‘omi ‘a e ngaahi vaehongofulu ‘o e me‘a ki he
tuku‘anga koloá, . . . pea mou ‘ahi‘ahi‘i ai au, ‘oku pehē
‘e [he ‘Eiki] ‘o e ngaahi kau tau, pe te u fakaava ‘a e
ngaahi matapā ‘o e langí pe ‘ikai peá u lilingi hifo kiate

kimoutolu ha tāpuaki ‘e ‘ikai ha potu ‘e fa‘a hao ia ki ai” (Malakai 3:10).

‘I he 1838, na‘e toe fakamamafa‘i mai ai ‘e he ‘Eikí ‘a e fekaú ni ‘i he Palōfita ko Siosefa Sāmitá:

“Ko hoku kakaí . . . te nau totongi ‘a e vahehongofulu ‘e taha ‘o e tupu kotoa pē ‘i he ta‘u taki taha; pea ‘e hoko ‘eni ko ha fono tu‘u ma‘u kiate kinautolu ‘o ta‘engata” (Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 119:3–4). ‘Oku mahino ko e ‘uhinga e fo‘i lea *tupú* ki he pa‘anga hū maí.

‘Oku mā‘oni‘oni ki he ‘Eikí ‘a ho‘o ngaahi vahehongofulú pea ‘okú ke faka‘apa‘apa‘i Ia ‘i ho‘o totongi vahehongofulú. Ko e totongi vahehongofulú ko hano fakahaa‘i ia ho‘o tui ki he ‘Otuá mo ‘Ene ngāué.

Ko e Hā ‘Oku Totonu Ai Ke u Totongi Vahehongofulú?

Ko e me‘a lelei kotoa pē ‘i ho‘o mo‘uí ko ha me‘a‘ofa ia mei ho‘o Tamai Hēvani ‘ofá. ‘I he taimi ‘okú ke foaki fakafoki ai ha peseti ‘e 10 kiate Iá, ‘okú ke fakahaa‘i ai ho‘o ‘ofá, tuí mo ho‘o loto hounga‘iá. ‘Okú ke fakahaa‘i ai ki he ‘Otuá te ke muimui kiate Ia, ‘o a‘u ai pē ki he taimi ‘e ngali faingata‘á; ‘okú ke fakahaa‘i kiate Ia te ke falala kiate Ia kae ‘ikai ke ke falala ki he pa‘angá mo e koloa fakaemāmaní. Koe‘uhí ko ho‘o faivelengá, ko ia kuo tala‘ofa mai ai ‘a ho‘o Tamai Hēvaní ha ngaahi tāpuaki ‘oku mahu‘inga ange ia ‘i ha fa‘ahinga me‘a te ke foaki.

Neongo 'oku faingata'a ki ha kakai 'e níhi ke nau tui te nau lava 'o foaki ha vahehongofulu 'e taha 'o 'enau pa'anga hū maí, ka kuo ako 'e he kau totongi vahehongofulu fai-velengá he 'ikai ke nau lava kinautolu 'o ta'e totongi vahehongofulu. Ko ha founga mo'oni mo faka'ofofa ia 'oku fakaava mai ai e ngaahi matapā 'o e langí pea lilingi hifo ha ngaahi tāpuaki kiate kinautolu.

Hangē ko ia na'e fakamatala'i 'e ha fa'ē uitou ki ha'ane tama tangata, "He 'ikai ke u lava 'o ['ohake 'a kimoutolu fānaú] ta'e kau ai e ngaahi tāpuaki 'a e 'Eikí, pea 'oku ou ma'u e ngaahi tāpuaki ko iá 'i hono totongi totonu 'eku vahehongofulú. 'I he'eku totongi 'eku vahehongofulú, 'oku ou ma'u ai e tala'ofa 'a e 'Eikí te Ne tāpuaki'i kitautolu, pea kuo pau ke tau ma'u e ngaahi tāpuaki ko iá kapau 'oku tau fie mo'ui" (Dallin H. Oaks, *Ensign*, May 1994, 33).

'Oku ma'u ha mālohinga fakalaumālie mei he falala ki he 'Eikí. 'I he'etau fehangahangai mo e ngaahi faingata'a lalahi 'o e mo'uí, 'oku tau fie ma'u ha tui, ue'i fakalaumālie pea mo ha lototo'a 'oku lahi angé. 'E lava ke lilingi hifo e ngaahi tāpuaki ko 'ení mei he ngaahi matapā 'o e langí tu'unga 'i he talangofua ki he fono 'o e vahehongofulú.

*'Oku fakahaa'i 'e ho'o totongi vahehongofulú,
'a ho'o tui kia Sīsū
Kalaisí. 'I ho'o falala
kiate Iá, te ke ma'u ai 'a
e mālohi, fakahinohino
mo e poupuu 'okú ke fie
ma'u 'i ho'o mo'uí.*

‘Ikai ke ngata aí, ‘oku ‘ilo‘i ‘e ha kakai tokolahi ‘oku maka-tu‘unga he‘enau totongi totonu ‘enau vahehongofulú, ‘a ‘enau lava ‘o leva‘i lelei ange ‘enau me‘a fakapa‘angá mo feau ‘enau ngaahi fiema‘ú. ‘Oku ako‘i kitautolu ‘e he totongi vahehongofulú ke tau mapule‘i ‘etau holi ki he koloa fakaemāmaní pea mo tau faitotonu ki hotau kā-ingá. ‘Oku tau ako ke falala ‘oku fakafe‘unga pē ‘etau fie ma‘ú ki he me‘a kuo foaki mai ‘o fakafou he ngaahi tāpu-aki ‘a e ‘Eikí mo ‘etau ngāue mālohí.

Neongo pe ko e hā e lahi ho‘o pa‘anga hū maí, ‘e tā-puekina koe ‘i ho‘o totongi vahehongofulú. ‘I he taimi na‘e mamata ai ‘a Sīsū ki hono lī ‘e ha fefine ha kihī‘i pa‘anga sí‘i ki he tuku‘anga koloa ‘a e tempalé, na‘á Ne fakahā ange ki He‘ene kau ākongá, “Ko e fefine paeá ni kuó ne lī ki ai ‘a e me‘a lahi hake ‘iate kinautolu fulipē kuo nau lī ki he tuku‘anga koloá: He na‘a nau lī kotoa pē ki ai mei he‘enau koloa lahí: ka ko ia . . . kuó ne lī ki ai ‘a ia kotoa pē na‘á ne ma‘ú” (Ma‘ake 12:43–44).

‘Oku Faka‘aonga‘i Fēfē ‘a e Vahehongofulú?

Ko e vahehongofulú ko e fono fakapa‘anga ia ‘a e ‘Eikí ma‘a Hono Siasí. ‘Oku faka‘aonga‘i ma‘u pē ‘a e ngaahi foaki vahehongofulú ki he ngaahi taumu‘a ‘a e ‘Eikí, ‘a ia kuó Ne fakahā mai ‘i ha fakataha alēlea ‘o ‘Ene kau tamaio‘eikí. Ko ha ni‘ihi ‘eni ‘o e ngaahi me‘a ‘oku faka‘aonga‘i ki aí:

- Langa mo monomono ‘o e ngaahi temipalé, falelotú mo e ngaahi fale kehe ‘o e Siasí.
- Tokoni‘i e ngaahi ‘ekitivitií mo e ngaahi ngāue fakalotofonua ‘a e Siasí.
- Poupou‘i ‘aki e ngaahi polokalama ‘a e Siasí, ‘o kau ai ‘a e ako faka‘atamaí mo e fakatotolo ‘i he hisitōlia fakafāmilí.

‘Oku fai fūfūnaki pē hono totongi ‘o e vahehongofulú pea ‘oku ‘ikai ‘aupito ke fakahāhāholo ha fa‘ahinga fakamatala fekau‘aki mo e ngaahi foakí.

'Aukaí mo e Pa'anga 'Aukaí

Makehe mei he totongi vahehongofulú, 'oku fekau mai foki ke tau foaki mei he'etau koloá ke tokoni ki he masivá mo e faingata'a'ia. Ko ha founa 'e taha ke fai ai 'ení, 'oku fakafou ia he 'aukaí mo e ta'e kai pe inu 'i ha houa kai hokohoko 'e ua. Na'e toe fakafoki mai 'e he 'Eikí 'a e tefito'i mo'oni 'o e 'aukaí 'i he Palōfita ko Siosefa Sāmitá, pea 'oku vahe'i 'e he Siasí ha Sāpate 'e taha he māhina ke hoko ko ha 'aho 'aukai. Ko e 'aukaí, 'a ia kuo hoko ma'u pē ko ha faka'ilonga 'o e siasi mo'oní, ko ha faingamālie ia ki he fakafou fakalaumālié pea mo e ofi ange ki he'etau Tamai Hēvaní.

'Oku hoko ko ha kongá 'o e 'aukaí, 'a e loto fie foaki e kāingalotu 'o e Siasí ki he pa'anga 'aukaí ke tokanga'i 'aki e masivá mo e faingata'a'ia. 'Oku totonu ke 'oua na'a toe si'i hifo e pa'anga ko 'ení 'i he mahu'inga 'o e houakai 'e ua 'oku 'aukai ai e mēmipa 'o e Siasí. 'Oku faka'aonga'i e pa'anga ko 'ení ke foaki 'aki ha me'akai, nofo'anga mo ha ngaahi fie ma'u kehe ki ha kakai 'oku faingata'a'ia, 'o tatau pē 'i he fakalotofonuá mo e funga 'o e māmaní.

'Oku 'ikai tuhu'i pau mai e lahi 'o e pa'anga ke foaki ki he pa'anga 'aukaí. 'I ho'o tokoni loto fie foaki ki he pa'anga ko 'ení, 'e tāpuekina fakalaumālie mo fakatu'a-sino koe 'i ho'o holi ke tokoni ki he ni'ihí kehé.

FAKALAHĪ KI HE AKÓ

‘E tokoni atu e ngaahi fehu‘i mo e potu folofola ko ‘ení ke ke fakalaulauloto lahi ange ai ki he ngaahi tefito‘i mo‘oni he ki‘i tohi tufa ko ‘ení. ‘E tataki koe ‘e he ngaahi futinouti mo e fe-fakamo‘oni‘aki fakafolofolá, ki ha toe ngaahi potu folofola pe ma‘u‘anga tokoni fekau‘aki mo e ngaahi tefito‘i mo‘oni ko ‘ení.

Ko e hā ‘oku mahu‘inga ai e vahehongofulú?

Levitiko 27:30 (Tohi Tapú, Fuakava Motu‘á)

Luke 12:16–21 (Tohi Tapú, Fuakava Fo‘óu)

Ko e hā e ngaahi tāpuaki ‘oku ma‘u mei he totongi vahehongofulú?

Malakai 3:8–12 (Tohi Tapu, Fuakava Motu‘á; vakai foki
3 Nīfai 24:8–12, Tohi ‘a Molomona, peesi 632)

Mātiu 6:31–33 (Tohi Tapu, Fuakava Fo‘ou; vakai foki,
3 Nīfai 13:31–33, Tohi ‘a Molomoná, peesi 605)

“Vahehongofulú,” *Tu‘u Ma‘u ‘i he Tu‘u* (‘E lava ke tokoni atu e kau faifekau pe ko ha mēmipa ‘o e Siasí ke ke ma‘u ha tatau ‘o e tohi ni. ‘E lava foki ke ke ma‘u fakahangatonu ia mei he tu‘asila ‘initaneti ko e www.mormon.org.)

Ko e hā ha founa ‘e lava ke u tokoni ai ki he masivá mo e faingata‘a‘iá?

‘Īsaia 58:6–7 (Tohi Tapú, Fuakava Motu‘á)

Mātiu 19:21 (Tohi Tapú, Fuakava Fo‘óu)

Mōsaia 4:26 (Tohi ‘a Molomoná, peesi 215)

Ko e Hā 'Oku Totonu Ke u Fai?

- Hokohoko atu hono lau 'o e Tohi 'a Molomoná.
Laukonga 'oku fokotu'u atú: _____
_____
- Kamata totongi vahehongofulu kakato leva. Lotua ke ma'u ha tokoni 'i hono tauhi e fekau ko 'ení.
- 'Alu ki he lotú he Sāpate ko 'ení.
- Hoko atu ho'o teuteu ki he papitaisó.
'Aho papitaisó: _____
- Vakai ki he www.mormon.org ke ke ako lahi ange ai 'o fekau'aki mo e Siasi 'o Sīsū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní.
- Hokohoko atu ho'o talanoa mo e kau faifekau' ke lahi ange ai ho'o ako ki he founga 'e lava ke tāpuekina ai ho'o mo'uí 'e he ngaahi fekau 'a e 'Otuá.

Fakataha hoko mo e kau faifekau': _____

Hingoa mo e fika telefoni 'o e ongo faifekau':

_____
_____
_____

SIASI 'O
SĪSŪ KALAISI
'O E KAU MĀ'ONI'ONI
'I HE NGAABI 'AHO
KIMUI NÍ

www.mormon.org

Ú Taá

Takafi mu'á, to'o mei he *Christ and the Rich Young Ruler*, tā 'e Heinrich Hofmann,

Angalelei 'a e C. Harrison Conroy Co., Inc.

Peesi 8, to'o mei he *All That She Had*, tā 'e Simon Dewey. © Simon Dewey

Peesi 5, 6, 11, 14 tā 'e Steve Bunderson. © Steve Bunderson

Peesi 13 tā 'e Steve Bunderson pea mo Monique Saenz. © Steve Bunderson

© 2007 'e he Intellectual Reserve, Inc. Ma'u 'a e totonu fakalao kotoa pē. Paaki 'i he USA. Fakangofua he lea faka-Pilitānia: 2/06. Fakangofua ke liliú: 2/06. Ko hono liliu 'o e *Tithing and Fast Offerings*. Tongan

TONGAN

4 02011151900 5

01151 900